

Utvärderingssystem Treklövern

**Gemensamt system för utbildningsutvärderingar för
Karlstads universitet, Linnéuniversitetet och Mittuniversitetet**

Treklövernns ledningsgrupp

2020-12-18

2018-06-05

2016-02-28

Bakgrund

Inom ramen för det nya nationella system för kvalitetssäkring av högre utbildning som har beslutats av Universitetskanslersämbetet (UKÄ) förutsätts lärosätena själva svara för kvalitetssäkringen av sina utbildningar. Det innebär att lärosätena ska forma egna utvärderingssystem som ersätter den utvärdering som tidigare genomförts av UKÄ på program/huvudområdesnivå. Lärosätena ska av UKÄ godkännas vad gäller sin förmåga att, som en del i det lärosätesspecifika kvalitetssystemet, utföra denna uppgift. När ett sådant godkännande har lämnats har lärosätet under en period (sex år) eget ansvar för kvalitetssäkring av sina utbildningar.

I lärosätenas kvalitetssystem är regelbunden granskning av utbildningar i enlighet med *Standards and Guidelines for Quality assurance in the European Higher Education Arena (ESG)*¹, en viktig komponent. Karlstads universitet, Linneuniversitetet och Mittuniversitetet har beslutat att samverka kring regelbunden granskning av utbildningar. I det här dokumentet beskrivs formerna för denna samverkan. De innefattar utgångspunkter för granskningarna, utvärderingsobjekt, organisationen av samarbetet, bedömningsgrunder, underlag, och beskrivning av bedömningsprocessen.

Utgångspunkter

Den regelbundna granskningen av utbildningar inom ramen för Treklöversamarbetet har som syfte att såväl bidra till kvalitetsutveckling som att säkerställa att lärosätenas utbildningar håller hög kvalitet.

Den gemensamma modellen för utvärdering

- ska säkra och utveckla kvaliteten i utbildningarna och därmed skapa förtroende och legitimitet för utbildningarna
- tar fasta på de förhållandevis likartade uppdrag, situationer och utmaningar som kännetecknar de tre ingående lärosätena
- avser att främja och säkra en akademisk bedömning av kvalitet, där lärandemål och den kollegiala och bedömningen av dem står i förgrunden
- avser att stärka samarbetet mellan berörda kollegiala miljöer
- syftar till att stärka det ömsesidiga lärandet om kvalitetsarbete mellan lärosäten och kollegier
- ska vara resurseffektiv
- ska motsvara de anspråk staten genom UKÄ kan ha på en ordning för kvalitetssäkring

¹ ESG i UKÄ:s översättning till svenska finns här:

<http://www.uka.se/download/18.2b5bddd71593fab953bdc5ff/1487841879254/ESG-svensk-oversattning.pdf>

Utvärderingsobjekt - utbildningsområden

Utvärderingsobjekten ska bestå av grupper av huvudområden och utbildningsprogram. Dessa grupper, i fortsättningen benämnda kluster, sätts samman så att de ingående utbildningarna kan utvärderas i en och samma utvärdering av en och samma bedömaregrupp. Ett kluster ska innefatta en eller flera utbildningar på en eller flera nivåer, och även de fristående kurser som kan knytas till området². Med utbildning menas hela innehållet i studiegången mot en generell examen eller yrkesexamen. Samtliga utbildningar vid de tre lärosätena, med undantag av de utbildningar som ingår i UKÄ:s utbildningsutvärderingar, ska granskas inom en sexårsperiod.

Arbetet med att skapa kluster av utbildningar har utförts av en särskild lärosätessammansatt arbetsgrupp. Resultatet av detta arbete redovisas i ett särskilt dokument. Inför varje utvärdering görs en bedömning av om det aktuella klustret kan behöva finjusteras.

Organisation av samarbetet

Ledningsgrupp: Arbetet inom ramen för utvärderingssystemet leds av en ledningsgrupp bestående av prorektor/vicerektor eller motsvarande från de tre lärosätena samt en studentrepresentant per lärosäte. Ledningsgruppen ska föreslå rektorerna tidsplan för utvärderingarna, koordinera lärosäte för varje utvärdering, besluta om anvisningar och processbeskrivningar, övervaka systemets funktion, rapportera till rektorerna och ansvara för utveckling av systemet. Ledningsgruppen träffar rektorerna vid behov för information, diskussion och förankring av samarbetet.

Beredningsgrupp: Vid varje lärosäte ska finnas en administrativt kvalificerad grupp av medarbetare som ska stödja ledningsgruppen, utvärderingsansvariga och bedömaregrupper i deras arbete. Dessa kan vid behov utgöra en gemensam beredningsresurs. I beredningsgruppen deltar även en studentrepresentant från varje lärosäte. Beredningsgruppen utarbetar också anvisningar och processbeskrivningar när sådana behövs.

Koordinerande lärosäte: Ansvar för genomförande av utvärderingarna ska fördelas på lärosätena. De tre rektorerna fattar på grundval av ledningsgruppens förslag, och efter samråd, var för sig beslut om koordinerande lärosäte. Det koordinerande lärosätets rektor beslutar om externa ledamöter och ordförande i bedömaregruppen. Lärosätet organiserar den aktuella utvärderingen samt ansvarar för genomförandet.

Utvärderingsansvariga: För utvärdering av ett kluster utser det koordinerande lärosätets rektor en utvärderingsansvarig från det egna lärosätet. De två övriga lärosätenas rektorer utser biträdande utvärderingsansvariga. De tre ska vara disputerade eller ha motsvarande konstnärlig kompetens, ha bred vetenskaplig eller konstnärlig kompetens och god kännedom

² Kurser som inte specifikt omfattas av kursfordringarna för examen (så kallade "enstaka kurser") ingår dock inte i formlen av utbildningsområden. Granskningen av dessa får ombesörjas av respektive lärosäte inom ramen för det kontinuerliga kvalitetsarbetet.

om det aktuella utbildningsområdet. Utvärderingsansvarig koordinerar utvärderingsprocessen mellan de tre lärosätena och bedömggruppen.

Tillfälliga arbetsgrupper: Ledningsgruppen kan till sig knyta lärosätesövergripande arbetsgrupper för att lösa särskilda uppgifter. I dessa grupper deltar en eller flera studentrepresentanter beroende på vad som är lämpligt med hänsyn till arbetsgruppens uppgift.

Kostnader

Varje lärosäte står för sina egna kostnader för utvärderingsarbetet. Koordinerande lärosäte står därutöver (inom rimliga gränser) för kostnader för externa medverkande och nödvändiga kringkostnader. Beredningsgruppen ansvarar för att det finns ett gemensamt underlag för uppskattning av arbetsinsats och kostnad för bedömggrupper.

Bedömggrupper

För utvärdering av utbildningarna inom ett kluster tillsätts en bedömggrupp. Bedömggrupper ska ha följande sammansättning:

- Utvärderingsansvarig från det koordinerande lärosätet och biträdande utvärderingsansvariga från de två övriga lärosätena enligt ovan. Utvärderingsansvarig/biträdande utvärderingsansvarig deltar inte i bedömningen av sitt lärosäte.
- Externa experter, minst två personer som båda är vetenskapligt kompetenta. För konstnärlig utbildning utses istället experter som är konstnärligt kompetenta. Dessa ska rekryteras från lärosäten utanför Treklövern och ha mångårig erfarenhet från utbildningsområdet.
- Arbetslivsrepresentant, en person med god kännedom om arbetsliv för studenter som utexaminerats från utbildningar i det aktuella klustret.
- Studentrepresentanter, en per lärosäte, som utses av respektive studentkår. Dessa bör om möjligt ha erfarenhet från studier inom utbildningsområdet. Studentrepresentanten deltar inte i bedömningen av sitt lärosäte.

En jämn könsfördelning ska eftersträvas. Ordförandeskapet i bedömggruppen ska i första hand upprätthållas av någon av de externa experterna. De vetenskapligt/konstnärligt kompetenta bedömgarna ska vid beslut om yttrande utgöra en majoritet. Med undantag för studentrepresentanterna och biträdande utvärderingsansvariga utses samtliga ledamöter och ordförande i bedömggruppen av det koordinerande lärosätets rektor efter tillstyrkan av Treklövernens ledningsgrupp. Förslag lämnas av utvärderingsansvariga.

Bedömningsgrunder

Utvärderingarna ska ha studenterna och deras studiegång i fokus. De bör därvid ta fasta på sådana resultat, förutsättningar och processer, liksom sådant kvalitetssäkrings- och kvalitetsutvecklingsarbete, som anges i *Standard and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)* samt Högskolelagen och Högskoleförordningen. I Högskolelagen och Högskoleförordningen specificeras nationella examensmål samt formella grunder för kvalitetsarbetet, bland annat att kvalitetsarbetet är en gemensam angelägenhet för högskolornas personal och studenter.

De bedömningsgrunder som tillämpas är härledda ur ESG, Högskolelag och Högskoleförordning samt de kriterier som föreslogs av SUHF:s expertgrupp 2014³. Bedömningsgrunder är avsedda att ge möjlighet för fakulteter och institutioner att utforma konkreta kvalitetsmål på ett sätt som passar den egna verksamhetsprofilen. Därigenom underlättas också samarbete mellan fakulteter och institutioner vid skilda lärosäten.

Bedömningsgrunder är följande:

1. Att utbildningarna når kraven i högskolelagen och examensordningen, dvs. att de faktiska studieresultaten motsvarar de förväntade studieresultaten.
2. Att undervisningen fokuserar studenters lärande.
3. Att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet.
4. Att verksamma i utbildningen har aktuell ämnesmässig och högskolepedagogisk/ ämnesdidaktisk kompetens.
5. Att utbildningen är användbar för studenterna och samhället.
6. Att studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen.
7. I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande.

En mer detaljerad diskussion av bedömningsgrunderna och deras tillämpning på utbildningarnas förutsättningar, process och resultat finns i *Bedömmargruppens uppdrag och arbete*. Utvärderingarna ska resultera i konstruktiva bidrag för höjd kvalitet men också signalera eventuella brister.

I bedömmargruppens rapport ska det redogöras för på vilket sätt olika utbildningar inom utvärderat utbildningsområde har starka respektive svaga sidor. I rapporten ska framgå

- vad som är bra och ger kvalitet i utbildningen
- vad som *kan* åtgärdas för att höja utbildningens kvalitet;
- vad som *bör* åtgärdas för att höja utbildningens kvalitet;
- vad som *måste* åtgärdas för att höja utbildningens kvalitet.

³ Expertgruppen för kvalitetsfrågor, slutrapport 2014-2015, bilaga: Om lärosätens rätt att ansvara för utbildningsutvärderingarna i ett nationellt kvalitetssystem, oktober 2014 <http://www.suhf.se/publicerat/rapporter>. (se om ESG även not 1)

Underlag

Underlag för utvärderingarna är självvärderingar, självständiga arbeten och intervjuer av i första hand lärare och studenter. Ett kluster av utbildningar lämnar en gemensam självvärdering som ska ge tillräckligt underlag för bedömning av var och en av de ingående utbildningarna. Detaljerade anvisningar för självvärderingarnas innehåll och utformning ges i *Anvisningar för självvärdering*. Självständiga arbeten ingår i underlaget för bedömning om minst 5 arbeten examinerats inom utbildningen under den senaste treårsperioden. Om tillräckligt många arbeten finns väljs minst fem stycken slumpmässigt i enlighet med *Checklista för urval av självständiga arbeten*.

Utvärderingsprocessen

Granskning av ett kluster börjar med att rektorerna utser utvärderingsansvarig och biträdande utvärderingsansvariga, och avslutas med att bedömargruppen lämnar sin rapport till rektorerna. En detaljerad beskrivning av processen finns i *Generell tidsplan Treklövern*. Denna del av processen tar ungefär ett år. Efter ytterligare ett år lämnar lärosätena handlingsplaner, utifrån bedömargruppens rekommendationer, till ledningsgruppen. Ledningsgruppen följer upp rapport och handlingsplan vid den så kallade ettårsuppföljningen. Därefter föredras dessa för respektive rektor. Rektor beslutar om utvärderingsprocessen för det egna lärosätets del kan avslutas eller om den föranleder fler åtgärder. Figuren nedan sammanfattar utvärderingsprocessen för ett kluster.

Utvärderingsprocessen

Förteckning över anvisningar, instruktioner mm

- Bedömargruppens uppdrag och arbete (fastställt av rektorerna)
- Ersättningar för bedömargruppens ledamöter (fastställt av rektorerna)

Övriga dokument som är tillstyrkta av ledningsgruppen:

- Förteckning över utbildningar vid lärosätena och deras gruppering i kluster inklusive tidsplan för hela utvärderingscykeln
- Generell tidsplan utvärdering av ett kluster
- Anvisningar självvärdering
- Checklista utse bedömargruppens ledamöter
- Checklista ledningsgruppen
- Checklista upptaktsmöte
- Checklista urval av självständiga arbeten
- Checklista granskning av självständiga arbeten
- Checklista lärosätesintervjuer
- Checklista resultatets offentliggörande
- Mall självvärdering
- Mall bedömargruppens rapport
- Mall handlingsplan